

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Наталія РЯБУХА

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ
(МОВА НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКА) І ТВОРЧИЙ КОНКУРС)
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

для вступників на основі повної загальної середньої освіти (ПЗСО) та спеціалізованої професійної музичної освіти, здобутої як в національних спеціалізованих закладах освіти (музичних середніх спеціалізованих школах-інтернатах та обдарованих дітей) так і в закладах спеціалізованої професійної освіти (музичних училищах, училищах культури, мистецтв) (НРК5), де після виконання освітньої програми випускникам присуджується освітня кваліфікація молодшого спеціаліста

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»
Освітня програма «ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ»**

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
протокол № 8 від 11.03. 2024 р.

Харків – 2024

Вступний іспит для іноземців (мова навчання (українська) і творчий конкурс) проводиться з метою виявлення мовних компетентностей з української мови а також знань та творчих умінь вступників, які бажають навчатися в ХДАК за ступенем бакалавра з метою з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва. Вступний іспит для іноземців складається з двох частин: I частина – мова навчання (українська), II частина – творчий конкурс. За результатами складання двох частин виставляється загальна оцінка, яка є єдиною складовою конкурсного балу для цієї категорії вступників.

I ЧАСТИНА

МОВА НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКА)

Програма призначена для іноземців та осіб без громадянства, які виявили бажання здобувати освітній ступінь «**БАКАЛАВР**» на території України і володіють мовою навчання (українською) в обсязі, який співвідноситься з рівнем «незалежного користувача» (згідно з класифікацією Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти).

Вступний іспит для абітурієнтів із числа іноземців та осіб без громадянства з іноземної мови (українська мова) (далі – вступний іспит) визначає рівень знань української мови та перевіряє комунікативну компетентність, володіння словниковим запасом і граматичними структурами, які відповідають рівню B1 за стандартами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Мета та завдання вступного іспиту

Вступний іспит має на меті визначення рівня підготовки абітурієнтів з числа іноземців та осіб без громадянства (далі – абітурієнти) з української мови для забезпечення якісної підготовки фахівців з числа іноземців та осіб без громадянства. Під час вступного іспиту абітурієнти повинні продемонструвати належний рівень сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей.

Мовна компетентність передбачає володіння абітурієнта фонетичними, орфоепічними, лексичними, орфографічними, граматичними та стилістичними нормами сучасної української мови.

Мовленнєва компетентність охоплює вміння абітурієнта сприймати і відтворювати інформацію українською мовою.

Соціокультурна компетентність передбачає знання абітурієнта з країнознавства, культурології, фонові знання тощо, а також уміння використовувати ці знання в різних мовних ситуаціях у процесі спілкування з представниками інших культур.

Вимоги до вмінь і навичок

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння.

Комунікативна мовленнєва компетентність кандидата має вияв у виконанні різних видів *мовленнєвої діяльності*, а саме: *сприймання, продукція, інтеракція* або *медіація* (зокрема усна або письмова). Кожен з цих типів діяльності може бути пов'язаний з текстами або в усній, або в письмовій, або в обох формах. До рецептивних умінь належить **читання**, а до продуктивних умінь належать **письмо та говоріння**.

ЧИТАННЯ

Вступний іспит передбачає оцінювання сформованості вмінь ознайомлювального читання; уміння повно, точно і глибоко розуміти основну інформацію тексту, порядок викладу інформації в тексті, уміння дати в усній формі відповіді на поставлені запитання (на 2 із 5-ти запропонованих) щодо прочитаного тексту.

Типи текстів:

1. короткі оригінальні тексти й оголошення, пов'язані із приватною, публічною, професійною та освітньою сферами життя;
2. короткі газетні і журнальні статті з описом подій; інтерв'ю в пресі;
3. вивіски в громадських місцях;
4. написи й оголошення в межах певної теми;
5. рекламні тексти;
6. меню і рецепти;
7. розклад руху транспорту;
8. інструкції до побутових приладів;
9. формуляр з особистими даними, наприклад, для запису в бібліотеку, для членства в клубі / секції;
10. довідка;
11. листівки, короткі приватні листи;
12. електронні листи, факси, sms;
13. брошури, проспекти, плакати.

ПИСЬМО

Писемне мовлення визначає рівень сформованості репродуктивно-продуктивних умінь на основі інформації прочитаного тексту, умінь дати в письмовій формі відповіді на поставлені запитання (на 3 із 5-ти запропонованих) щодо прочитаного тексту. Письмові відповіді, створені абітурієнтом, повинні бути оформлені відповідно до норм сучасної української мови.

ГОВОРІННЯ

Вступний іспит передбачає створення власного висловлення в усній формі до запропонованої теми. Під час вступного іспиту оцінюється зміст і комунікативна наповненість, ефективність і повнота розкриття теми, адекватність наданої інформації, правильність уживання застосованих лексичних одиниць і граматичних конструкцій, доречність і точність використання їх в усному мовленні.

Абітурієнт має висловлювати власні міркування і почуття, особисте ставлення до фактів чи подій; формулювати критичну оцінку фактів; залучати до свого мовлення елементи аргументації.

Перелік розмовних тем:

1. Україна.
2. Культура України.
3. Київ.
4. Харків.
5. Львів

Характер мовного матеріалу

Граматичний мінімум з української мови

1. Фонетика. Орфоепія. Графіка.

Голосні і приголосні звуки. Поняття складу. Наголос і ритміка слова. Засоби милозвучності української мови. Інтонація. Алфавіт. Співвідношення вимови і письма.

2. Словотвір.

Склад слова. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Основа слова.

Словотвір слів, що належать до різних частин мови (іменників, прикметників, дієслів).

3. Морфологія.

Іменник. Загальне значення іменника. Семантико-граматичні категорії іменника. Власні і загальні назви. Конкретні й абстрактні значення іменників. Категорія істот і неістот. Граматичні категорії іменника. Категорія роду. Категорія числа. Категорія відмінка. Категорія збірності й одиничності. Основні значення відмінків. Відмінювання іменників (однина, множина; тверда, м'яка, мішана групи). Деякі незмінювані іменники.

Прикметник. Значення прикметника. Якісні прикметники. Відносні прикметники. Присвійні прикметники. Тверда і м'яка група прикметників. Відмінювання прикметників (тверда і м'яка групи). Ступені порівняння прикметників. Синтаксичний зв'язок прикметника з іменником.

Числівник. Значення числівника. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками. Кількісні і порядкові числівники. Групи числівників за будовою. Прості, складні, складені числівники. Неозначено-кількісні числівники. Відмінювання числівників.

Займенник. Значення займенників. Особові займенники. Особово-вказівні займенники. Зворотний займенник *себе*. Присвійні займенники. Вказівні займенники. Означальні займенники. Питально-відносні займенники. Заперечні займенники. Відмінювання займенників.

Дієслово. Значення дієслова. Два варіанти дієслівних форм: основа інфінітива і основ теперішнього часу. Дві дієвідміни дієслова. Категорія виду. Категорія перехідності / неперехідності. Категорія особи. Модальні значення необхідності безособових дієслів *не було, нема*. Категорія часу. Вживання часових форм. Категорія способу. Категорія дієслівного стану. Безособові дієслова. Дієслівне керування. Дієслова руху.

Дієприкметник. Активні дієприкметники теперішнього часу. Активні дієприкметники минулого часу. Пасивні дієприкметники. Предикативні форми на *-но, -то*.

Дієприслівник. Дієприслівники недоконаного виду теперішнього часу. Дієприслівники минулого часу. Дієприслівники на *-ся -сь*.

Прислівник. Значення прислівника, його граматичні ознаки. Якісно-означальні прислівники. Прислівники способу або образу дії. Кількісно-означальні прислівники. Обставинні прислівники часу. Безособово-предикативні прислівники, що виражають стан природи. Функції прислівників у реченні.

Прийменники. Вживання прийменників з відмінковими формами іменників. Значення прийменників у прийменниково-відмінкових конструкціях.

Сполучники і сполучні слова, їхнє значення і вживання.

Частки, їх значення і вживання.

Вигуки, що виражають етикет-вітання, подяку, побажання, вибачення тощо.

4. Синтаксис.

Вираження суб'єктно- предикативних відношень.

Просте речення. Розповідне речення. Питальне речення. Спонукальне речення. . Просте ускладнене речення.

Складне речення.

Лексичний мінімум з української мови Лексичний мінімум має складати щонайменше 2 500 слів і словосполучень, що відповідає широкому профілю навчального закладу. Активний лексичний мінімум має складати щонайменше 1 200 слів і словосполучень.

Лексико-граматичний мінімум передбачає перевірку рівня сформованості лексичної і граматичної компетенцій у вступників, зокрема **передбачає виконання тесту**, який складається з 10 завдань.

4. Порядок проведення вступного іспиту

Вступний іспит проводять відповідно до Правил прийому до Харківської державної академії культури в 2024 році.

5. Структура вступного іспиту

Вступний іспит передбачає три субтести для комплексного оцінювання рівня сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей:

- письмовий субтест на володіння граматичним матеріалом;
- усний субтест на текстовому матеріалі соціально-культурного, офіційно-ділового та побутового змісту (вид мовленнєвої діяльності – читання);
- усний субтест, що ґрунтується на фаховому змісті та враховує потреби навчально-професійної комунікації (вид мовленнєвої діяльності – говоріння).

На період воєнного стану тестування проводиться **в дистанційному режимі**

Список рекомендованої літератури

Антонів О. В. Українська мова для іноземців: модул. курс В1-В2 : навч. посібник; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Центр україністики. Київ : Інкос, 2012. 271 с.

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук, ред. укр. видання - д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєв. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с

Загальноосвітній стандарт з української мови як іноземної (рівні А1, А2, В1, В2, С1) /укл. Н. С. Ніколаєва, Н. О. Бондарева, А. А. Дем'янюк, М. В. Шевченко, В. В. Овдіюк, М. Ю. Якубовська. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/>

Козелко І. Р. Практикум з української мови як іноземної (Морфологія: іменник, займенник, прикметник): навч. посіб. Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2017. 24 с.

Луценко В.І. Українська мова для іноземних студентів: у 4 т. Том 1: Навч. посіб. Дніпро: Національний гірничий університет, 2017. 83 с.

Мацюк Г. Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навч. посіб. / Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 195 с.

Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців: практикум. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 188 с.

Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною, затверджені Колегією МОН України 22.05.2018 р. URL: https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/proministerstvo/doradchi-orga_ni/kolegiya-ministerstva/rishennya-kolegiyi-2018.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

знань абітурієнтів з числа іноземців та осіб без громадянства,

які вступають до ХДАК у 2024/2025 навчальному році

для здобуття ступеня бакалавра

(МОВА НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКА))

Знання з української мови як іноземної оцінюються за 100-бальною шкалою, початком відліку є 100 балів. Загальна оцінка вступного випробування виводиться на підставі оцінок за кожен його компонент і складає 100 балів, таким чином максимальна оцінка вступного випробування може складати 200 балів. Іноземний громадянин не отримує рекомендації до зарахування, якщо набирає менше 124 балів.

I. Лексико-граматичний тест (20 балів)

20-5	Знання відмінкової системи української мови. Уміння правильно відмінювати іменники, прикметники і займенники. Здатність правильно використовувати прості прийменники на письмі. Відсутність або незначна кількість помилок при використанні форм дієслова. Уміння відрізняти і використовувати види складнопідрядних речень.
5-0	Знання відмінкової системи української мови на низькому рівні. Невміння правильно відмінювати іменники, прикметники і займенники.

	Відсутність здатності правильно використати прості прийменники на письмі. Наявність великої кількості помилок при використанні форм дієслова. Невміння відрізнити і використовувати види складнопідрядних речень.
--	---

II. Говоріння (40 балів)

40-9	Достатній рівень володіння діалогічною мовою; розуміння питань, їх оформлення відповідно до норм української мови. Допускається незначна кількість помилок, які все ж не заважають взаєморозумінню
9-0	Низький рівень володіння діалогічною мовою нерозуміння питань, їх оформлення зі значними відхиленнями від норм української мови. Наявність великої кількості помилок, які заважають взаєморозумінню

III Читання (20 балів)

20-5	Абітурієнт читає виразно, з хорошою дикцією; інтонація (поділ пропозицій на смислові частини, мелодика пропозицій різної синтаксичної будови), тембр, темп, гучність читання відтворюють авторський задум, стильові характеристики тексту. Абітурієнт повно, точно і глибоко розуміє основну інформацію тексту, визначає його тему, порядок викладу інформації в тексті, робить правильні висновки
5-0	Абітурієнт читає, не зв'язуючи слова між собою інтонаційно, не відділяючи одну пропозицію від іншої, допускає значну кількість помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє у багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови Абітурієнт не розуміє основну інформацію тексту, не визначає його тему, порядок викладу інформації в тексті, не робить правильні висновки

IV. Письмо (20 балів).

20-5	Достатній рівень володіння писемним мовленням; розуміння поставлених запитань щодо прочитаного тексту та їх писемне оформлення відповідно до норм української мови. Допускається незначна кількість мовленнєвих помилок.
5-0	Низький рівень володіння писемним мовленням; нерозуміння поставлених запитань щодо прочитаного тексту, їх писемне оформлення зі значними відхиленнями від норм української мови. Наявність великої кількості мовленнєвих помилок.

ЧАСТИНА II ТВОРЧИЙ КОНКУРС

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

До складання вступних випробувань допускаються особи, які мають документ про підготовку відповідно до спеціальності 025 «Музичне мистецтво» за програмами закладів вищої освіти I та II рівня акредитації, а також особи, які мають документ про повну загальну середню освіту і спеціалізовану професійну музичну освіту (здобуту в коледжах, училищах або у спеціалізованих музичних школах-інтернатах), відповідно до програм вищих музичних навчальних закладів I-II рівня акредитації. **Ці вимоги відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво (с. 13 Пояснювальної записки), затвердженого Наказом МОН від 24 травня 2019 р. № 727.**

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання хорових творів засобами мануальної техніки;
- основних етапів еволюції хорового виконавства;
- жанрово-стильових особливостей національних та зарубіжних композиторських шкіл та художніх напрямків;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії та історії музики, гармонії, поліфонії та хорознавства.

Уміння:

- розкрити ідейно-художній зміст і стилістичні особливості хорових творів;
- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії хорового виконавства;
- робити загальний та музично-теоретичний аналіз хорової партитури;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звуку інтервали, акорди та гами.

Наявність навичок:

- м'язово-рухової мобільності;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами хорового співу;

- професійної гри на фортепіано;
- читання нотного тексту;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі.

Абітурієнти завчасно надсилають відеозапис або доступ на посилання відеозаписів (розміщених на платформі YouTube) виконавської програми творчого конкурсу на електронну адресу приймальної комісії.

Вимоги до надісланих відеоматеріалів:

- запис програми надсилається одним або декількома посиланнями;
- відеозапис має бути якісним за звуковими й візуальними параметрами;
- на відео обов'язково має бути підписано ім'я та прізвище виконавця, програма, що виконується;
- запис проводиться на нерухому камеру без монтажу та спеціальних ефектів, а також в кадр має бути вміщений виконавець повністю в анфас;
- на записі повинно бути чітко видно інструмент, руки та обличчя виконавця.

Творчий конкурс передбачає диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів:

- один хоровий твір *a cappella* (хорова мініатюра, обробка народної пісні тощо);
- один хоровий твір українського або зарубіжного композитора з супроводом;
- виконання одного вокального твору (народна або авторська пісня, романс, арія тощо).

Екзаменаційна комісія враховує наступний комплекс професійних даних абітурієнта:

- диригентсько-виконавські дані – воля, комунікабельність, пластичність рук тощо;
- відчуття художнього змісту, жанрових та стилістичних особливостей творів, формотворення;
- виразність фразування, різноплановість динаміки;
- належне володіння техніко-виконавською майстерністю, артистичний темперамент.

Термін проведення творчого конкурсу (а також термін проведення консультацій) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

1. Бортнянський Д. «Хоровий концерт № 3, ч. 1», «Херувимська № 7».

2. Гайденко А. «Щедрий вечір».
3. Данькевич К. «Чорний крук» з опери «Богдан Хмельницький».
4. Козак Є. «Думи мої».
5. Колесса М. «Зоряна ніч».
6. Кошиць О. «На вулиці скрипка грає», фрагмент з Літургії.
7. Леонтович М. «Щедрик», «Дударик», «Пряля», «Мала мати...».
8. Леонтович М. «Льодолом».
9. Лисенко М. «А вже весна» з опери «Зима і весна», «Засвистали козаченьки» з опери «Тарас Бульба», «Україно, світку ти наш», «Молитва за Україну».
10. Лятошинський Б. «Осінь».
11. Майборода Г. «Пролісок».
12. Моцарт В. А. «Літній вечір».
13. Моцарт В. Кантата «До сонця».
14. Ревуцький Л. «Ой, чого ти почорніло».
15. Січинський Д. «Дніпро реве».
16. Станкович Є. «Заключне купало».
17. Стеценко К. «Прометей», «Сон», «Чуєш, брате мій», «Рано вранці новобранці», «Благослови, душе моя, Господа».
18. Форе Г. « Libera me з «Реквієму».
19. Шамо І. «Зима», «Осінь».
20. Штогаренко А. «Шануймо щирий дар любові».
21. Яковчук О. «Веснянка».

Структура оцінки
за проходження творчого конкурсу

№	Основні завдання першого елемента творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів (один твір <i>a cappella</i> та один із супроводом)	1-150
2.	Виконання одного вокального твору (народна або авторська пісня, романс, арія тощо)	1-50
Максимальна кількість балів		200

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу **менше 124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2024 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»**

Рівні оцінки	Критерії оцінювання
1. Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав основні завдання творчого конкурсу. Майже не володіє диригентськими навичками. Має серйозні вади голосового апарату. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав основні завдання творчого конкурсу. Володіє диригентськими навичками на початковому рівні. Майже відсутні музичні та вокальні здібності.
2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав деякі завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на дуже низькому рівні.
	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні.
	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма лише частково відповідає вимогам.
3. Достатній 150 – 175 балів	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але програми, що були виконані з диригування, не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, але не в повному обсязі продемонстрував наявність необхідних навичок виконання.
	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але програми з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат.
	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, програми, що були виконані відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання.
4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє деякі огріхи у відчутті форми,

	відтворенні художнього образу.
	Абітурієнт на високому рівні виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу.
	Абітурієнт бездоганно виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
2. Берегова О. Музика ХХ – ХХІ століть. Східна Європа та українське зарубіжжя. Частина перша : підручник для вищих мистецьких навч. закладів України III – IV рівнів акредитації. К. : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2012. 294 с.
3. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навчальний посібник / редакційна колегія : Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
4. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
5. Грінченко М.О. Історія української музики : дослідження. К. : 1992. 278 с.
6. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: «Будівельник», 2003. 188 с.
7. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: «Будівельник», 2004. 240 с.
8. Єржемський О. Психологія диригента. К. : Муз. Україна, 1991. 103 с.
9. Зарубіжна музична культура ХУІІ – ХХ ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол.редактор М.Черкашина. К.: «Компас», 1991. 160 с.
10. Іванова І.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. Історія опери : навч. посіб. К. : Музична Україна, 1998. 247 с.
11. Історія української музики. В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. Ім.. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. К. : Наук. думка, 1989-2004.
12. Кияновська Л. Українська музична культура. 2-е вид. Тернопіль, 2000. 316 с.
13. Кияновська Л.О. Стильова еволюція галицької музичної культури ХІХ – ХХ ст. Тернопіль : Астон. 2000. 340 с.

14. Коломоєць О. М. Хорознавство. Київ : Либідь, 2001. 167 с.
15. Композитори: Енциклопедичне видання / пер. з нім. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2010. 432 с.
16. Корній Л. Історія української музики : підручник. – Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2001. Ч. 3. 480 с.
17. Корній Л. Історія української музики : підручник. Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1998. Ч. 2. 388 с.
18. Лемішко М. Гармонія. Частина I. Діатоніка : навч. посіб. для вищих навч. закладів культури і мистецтв III-IV рівні акредитації. Вінниця : Нова книга, 2010. 224 с.
19. Откидач В. М. Історія та теоретичні основи диригування : навч.-метод. посіб. Харків : Форт, 2014. 134 с.
20. Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
21. Сіненко О. Історія зарубіжної музики: метод. рек. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 80 с.
22. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.
23. Супрун-Яременко Н. Поліфонія : посібник для студ. вищих навч. муз. заклад. Вінниця: Нова Книга, 2014. 512 с.
24. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. К.: Муз. Україна, 1998.
25. Ярко М., Ластовецький М., Каралюс М. Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І.Франка, 2016. 128 с.